

Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

> Retouradres Postbus 20350 2500 EJ Den Haag

De Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

Bezoekadres:
Parnassusplein 5
2511 VX Den Haag
T 070 340 79 11
F 070 340 78 34
www.rijksoverheid.nl

Ons kenmerk
3635720-1050876-J

Bijlagen
1

Datum document
04 juli 2023

*Correspondentie uitsluitend
richten aan het retouradres
met vermelding van de datum
en het kenmerk van deze
brief.*

Datum 28 augustus 2023
Betreft Kamervragen

Geachte voorzitter,

Hierbij zend ik u de antwoorden op de vragen van de leden Tielen, Van den Hil en Verkuijlen (allen VVD) over de berichten 'Jongeren stellen eigen diagnoses via TikTok: 'Als je dit herkent heb je ADHD' en 'De TikTok psycholoog is in opkomst: 'Als je deze vier dingen doet, heeft je relatie 90 procent kans te mislukken' (2023Z12714).

Hoogachtend,

de staatssecretaris van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport,

Maarten van Ooijen

Antwoorden op Kamervragen van de leden Tielen, Van den Hil en Verkuijlen (allen VVD) over de berichten 'Jongeren stellen eigen diagnoses via TikTok: 'Als je dit herkent heb je ADHD' en 'De TikTok psycholoog is in opkomst: 'Als je deze vier dingen doet, heeft je relatie 90 procent kans te mislukken' (2023Z12714) (ingezonden d.d. 4 juli 2023).

Vraag 1:

Bent u bekend met de berichten 'Jongeren stellen eigen diagnoses via TikTok: 'Als je dit herkent heb je ADHD' en 'De TikTok psycholoog is in opkomst: 'Als je deze vier dingen doet, heeft je relatie 90 procent kans te mislukken' 1) 2)

Antwoord vraag 1:

Ja.

Vraag 2:

Deelt u de mening dat het van belang is dat feitelijk onderzoek wordt gedaan naar hoe vaak een beroep wordt gedaan op de huisarts en/of psycholoog op basis van een zelfdiagnose via sociale media? Zo nee, waarom niet? Zo ja, op welke termijn kan dergelijk onderzoek beschikbaar zijn?

Antwoord vraag 2:

In het artikel van RTL nieuws geeft de vice-voorzitter van het NIP aan dat niet wordt bijgehouden of jongeren zich vaker melden bij de huisarts als gevolg van dergelijke video's. Daarnaast geeft hij aan dat dit niet vreemd is: "Er komt bijna niemand meer bij de huisarts voordat hij 'dokter Google' heeft geraadpleegd."

Gezien de administratieve lasten voor zorgprofessionals vind ik het niet wenselijk om deze informatie door hen te laten registreren en/of deze informatie bij hen uit te vragen.

Vraag 3:

Deelt u de mening dat het voor jongeren onduidelijk is of influencers een medische achtergrond hebben en dat voor hen daardoor ook geen onderscheid te maken is tussen medische informatie en desinformatie op sociale media platformen zoals TikTok? Wat vindt u van het voorstel om proactieve 'debunking' of 'prebunking' bij medische (mis)informatie op sociale media toe te passen?

Antwoord vraag 3:

Het kabinet erkent dat het voor jongeren onduidelijk kan zijn of influencers een medische achtergrond hebben en dat zij daardoor moeite kunnen hebben om onderscheid te maken tussen medische informatie en des- of misinformatie op sociale media. De overheid zet zich dan ook actief in om de digitale weerbaarheid bij burgers en jongeren te vergroten en hen te helpen kritischer te zijn ten

opzichte van de informatie die ze online tegenkomen. Voorbeelden zijn www.isdatechtzo.nl of steun aan de campagne 'Goed in gesprek over verkeerde informatie' van Netwerk Mediawijsheid.¹

Vanaf 25 augustus 2023 worden zeer grote online platforms, waaronder TikTok, gebonden aan de Digital Services Act. Zeer grote online platforms en zoekmachines hebben de zwaarste verplichtingen, waaronder het uitvoeren van risicoanalyses en het beperken van systeemrisico's. Onder deze systeemrisico's vallen ook de verspreiding van desinformatie en eventuele werkelijke of voorzienbare negatieve effecten met betrekking tot de bescherming van de volksgezondheid en minderjarigen. Deze platformen moeten in augustus hun eerste risicoanalyse delen met de Europese Commissie. Indien hieruit blijkt dat (medische) des- of misinformatie een systeemrisico vormt, zijn deze platforms verplicht om maatregelen in te voeren die dit tegengaan. Het debunkten van des- of misinformatie door onafhankelijke factcheckers is een mogelijke maatregel die platformen kunnen inzetten. Indien platformen geen risicobeperkende maatregelen nemen, kan de Europese Commissie boetes opleggen tot 6% van hun globale omzet en zelfs de diensten van het platform verbieden in de EU.

Vraag 5:

Wat wordt er nu gedaan om de informatievoorziening over mentale gezondheid voor jongeren eenduidiger en beter vindbaar te maken? Wat wordt er nu gedaan om voldoende wetenschappelijke onderbouwing te garanderen? Wat is daarbij de rol van uw departement en wat is de rol van de experts en organisaties in de geestelijke gezondheidszorg? Wat bent u van plan te doen om te zorgen dat jongeren zich niet fout laten informeren door TikTok en andere sociale media-influencers?

Antwoord 5:

Ik zie dat jongeren behoefte hebben aan betrouwbare informatie over mentale gezondheid. Bijvoorbeeld om antwoorden te vinden op vragen over mentale gezondheid, omdat zij contact willen met gelijkgestemden, of een luisterend oor zoeken. Hiervoor zijn al talrijke initiatieven zoals luisterlijnen, platforms en andere mogelijkheden om met elkaar in contact te komen of je vraag kwijt te kunnen. Dit najaar laat ik een onderzoek uitvoeren of synergie tussen deze verschillende initiatieven mogelijk is voor een eenduidige en goed vindbare informatievoorziening.

Verder is de inzet van het netwerk mediawijsheid² van het ministerie van OCW om kinderen te beschermen tegen de risico's van 'ongezond' mediagebruik; niet door hen van schadelijke media weg te houden, maar door hen te leren hoe ze ermee

¹ Kamerstukken II, 2022-2023, 30 821, nr. 173.

² <https://netwerkmediawijsheid.nl/>

om moeten gaan en hoe zij informatie van internet kunnen duiden. Vanuit het ministerie van OCW wordt daartoe het Netwerk Mediawijsheid ondersteund. Dit is een uitgebreid programma om mediawijsheid onder alle Nederlanders te versterken. In het programma zit extra aandacht bij jongeren (via het onderwijs) en kwetsbaren (via bijvoorbeeld zorg- en welzijnsinstellingen). Bij mediawijsheid gaat het over het geheel aan kennis, vaardigheden en mentaliteit om goed te opereren in een wereld waarin sociale media een grote rol speelt. Bij het Netwerk Mediawijsheid zijn meer dan 1000 partners aangesloten.

1) RTL Nieuws, 6 juni 2023, 'Jongeren stellen eigen diagnoses via TikTok: 'Als je dit herkent heb je ADHD' (Jongeren stellen eigen diagnoses via TikTok: 'Als je dit herkent heb je ADHD' | RTL Nieuws)

2) De Volkskrant, 28 juni 2023, 'De TikTok psycholoog is in opkomst: 'Als je deze vier dingen doet, heeft je relatie 90 procent kans te mislukken' (De TikTok-psycholoog is in opkomst: 'Als je deze vier dingen doet, heeft je relatie 90 procent kans te mislukken' (volkskrant.nl))